

LOLITA

Dolores Haze

EL PERSONATGE

Oficialment es diu Dolores Haze i és el personatge estrella de la dotzena novel·la de l'escriptor rus Vladimir Nabokov (1899-1977). La novel·la on apareix la Dolores es titula *Lolita*, es va publicar a París el 1955, en dos volums de tapes verdes, i va reportar tanta fama a Nabokov com escàndols arreu. Crítics i lectors van qualificar l'obra de «pornografia pura» i «porqueria total». De fet, la novel·la va ser prohibida durant els primers anys. Avui en dia, però, ha arribat a tenir 50 milions d'exemplars venuts en vint llengües diferents. Lolita és una noia de 12 anys amb una bellesa que irrita la seva mare, Charlotte Haze, i que embruixa el seu padastre, Humbert Humbert. Aquest li roba la infància abans que Clare Quilty, un fosc dramaturg, li segresti l'ànima (no en va el cognom Quilty és un parònim de la paraula anglesa *guilty* 'culpable'). Quilty la rapta, de fet, i el padastre, enecat de desig, acabarà matant el segrestador... Gràcies al fals pròleg de la novel·la, sabem que Lolita va morir de part el dia de Nadal de 1952.

LA PARAULA

No surt en cap diccionari, però la paraula *lolita* és viva des de la publicació de la novel·la de Nabokov el 1955. Designa una noieta desitjada, un amor que ha arribat a la pubertat, una innocència desflorada. N'hi ha de reals i n'hi ha de fictícies, més o menys conegudes. David Guzmán, a les pàgines d'*El Periódico* del 8 de setembre del 2005, va retratar quatre *lolites* literàries, a part de l'original: Annabel Lee, la noia de 13 anys que va enlluernar Edgar Allan Poe; Alicia Liddell, de 10 anys, que va inspirar l'oníric «país de les meravelles» a Lewis Carroll, és a dir, al reverend Charles Lutwidge Dodgson; Beatriu, de 8 anys, vista com «el benjamí dels àngels» (vegeu *benjamí*) per Dante, i finalment la jove Blancaneu, que embaudaleix els nans i exaspera la madrastra. Tanmateix, la paraula que ha entrat en el llenguatge comú no és pas *Annabel* ni *Alicia* ni *Beatriu*... ni tan sols *Lo* ni *Lola*, sinó *Lolita*. O més ben dit: *lolita*, en minúscula. El mateix Nabokov va subratllar que la seva *Lolita* era la responsable «que la gent ja no digui Lolita a les seves filles».

LA CURIOSITAT

Hi ha una marca de roba interior femenina que es diu Lolita. Hi ha una assassina que es diu Amy Fisher i que se la coneix per Lolita. Hi ha una moda al Japó que es diu Gothic Lolita. Hi ha una versió pornogràfica de la novel·la *Lolita*: és *Lolita porn*. Hi ha cançons rock sobre Lolita. Hi ha una disciplina, la psicologia, que ha adoptat el terme *lolita* per anomenar un complex. També hi ha un excel·lent poeta, assagista i traductor, Sam Abrams, que ho sap tot de *Lolita*: ell ha escrit que els jutges que van prohibir la novel·la «van sentir-se sexualment excitats pel text i no van suportar les conseqüències del que havien experimentat». Però no se'n van sortir, afirma Abrams, perquè Lolita té una infinitat de temes: l'amor, la passió, el desig, la crueltat, la joventut, la innocència i la pèrdua de la innocència, els valors morals, les relacions humanes, el pas del temps, la mort, etc.